

end ikke flæte efter den store Maalestok, som her er Tale om, end ved at opstille et saadant stort Realinstitut ved Siden af en Latinskole i en enkelt By. Hvad det ærede Medlem derfor fremførte i saa Henseende, var ligefrem be- roende paa en Misforstaaelse af, hvad jeg havde udtalt. Det ærede Medlem for Sorø Amts 4de Valgfreds (Holstein) udtalte sig, som om man skulde være varsom med at oprette Real- skoler i Byer, hvor der ikke havde vist sig nogen Trang dertil, og dette kan i og for sig være meget rigtigt. Man skal tilvise ikke paa kunstig Maade fremelske en Trang, som ikke er tilstede, men dersom man vil fastholde denne Grundsætning, saa kommer man netop til at stemme mod denne Realunderviisning i Viborg og i Roeskilde, thi der har der i Virkeligheden ikke vist sig nogen Trang dertil. Jeg kalder nemlig ikke det en Trang, at Skolens Rector trænger til at faae en større Underviisning sat i Gang; det følger ligefrem, mener jeg, af en nidkær Skolebestyrers hele Virksomhed, at han ønsker at faae sin Virksomhed udvidet saa meget som muligt. Skulde der være Tale om, at der viste sig Trang til Realunderviisning i saa- danne Byer, saa maatte det spores ved den Tver, som Byerne viste for at faae en saadan Underviisning i Gang i deres Midte, men noget Saadant har aldeles ikke været tilstede. Hvad vilde have været naturligare, end at Viborg Communalbestyrelse, dersom den virkelig ønsker Realunderviisningen udvidet og fremmet, var kommen med et Tilbud om at ville deeltage i en meget væsentlig Deel af de Udgifter, som en saadan Underviisning medfører. Man maa ikke glemme, at den Omstændighed, at der i en By er en Latinskole, er en saa stor Begunstigelse for Byen, at man turde vente, at naar der virkelig er Trang til og Sands for en hder- ligere gaende Underviisning i en eller anden Retning, vilde man paafsjønne det; man allerede havde faaet; og vise sig villig til at yde noget Bidrag til hderligere Udgifter og Be- kostninger med Hensyn til Underviisnings- væsenet. Er det ikke Tilfældet, at saasnart der er Tale om, at en Kjøbstad skal have et udvidet og forbedret Skolevæsen, saa er det Første, man spørger om, hvad Byen selv vil bidrage dertil? Men her er der ikke Tale om

en saadan Forbring til Byen. Jeg mener der- for, at vil man lægge Vægt paa den naturlige Trang, der maatte være i saa Henseende, saa troer jeg, at man ikke paa nogen Maade kan forsvare at gaae hen og oprette en saadan ud- videt Realunderviisning som den, her er fore- slaet. Nu har den ærede Minister sagt, at det var vigtigt, at Afgangsexamen kunde af- holdes der for dem, der søgte f. Ex. en videre Underviisning ved Landbohøjskolen; men næst- efter, hvad jeg har udtalt, at man godt kunde holde Afgangsexamen i en eller anden Kjøb- stad i Byland, uden i det Hele at oprette eller udvide Realunderviisningen, skal jeg i den An- ledning tillige minde om, at den Løttelse, som de Folk faae, der ville søge en videregaaende realistisk Underviisning, ved at kunne tage Af- gangsexamen i Viborg, jo virkelig er for saa godt som Intet at regne, thi de skulle jo all- gevel hertil eller til et andet Sted, som de ere nøbte til at søge hen til, naar de ville fort- sætte deres Udvikling; de kunne altsaa meget godt aflægge den omhandlede Examen paa dette andet Sted, og det er ikke af væsentlig Betyd- ning for dem, om de faae Leilighed til at af- lægge den i Viborg. Derimod er det af stor Vigtighed for den almindelige Folkeoplysning, om der kunde meddeles en noget bedre Skole- underviisning, end der i Almindelighed ydes i de forskjellige Kjøbstæder. At denne Under- viisning maastee ikke kan bringes saavidt, at man umiddelbart fra disse Skoler kan absol- vere en eller anden Examen, er i mine Dine ikke af særdeles Vigtighed. Der kan spredes mange nyttige Kundstaber ud, som kom Sam- fundet tilgode i mange Henseender, selv om Underviisningen ikke breves saavidt, og derfor mener jeg, at man kun har Valget mellem at faae een af Delene; thi en meget stor Beføst- ning for vort Underviisningsvæsen er der jo ikke Udsigt til, at vi ere istand til at yde. — Skulle vi altsaa vælge, hvad vi helst ville have af disse to Ting, saa mener jeg, at det for vor hele Udvikling vil være mere nyttigt at faae en Forbedring af vort Borgerkolevæsen i Almin- delighed end at faae saadanne enkelte, stort an- lagte høiere Underviisningsanstalter paa nogle enkelte Steder i Landet.